

# EUROPESE TOEZICHTHOUDER VOOR GEGEVENSBESCHERMING

## **Samenvatting van het advies van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming over het voorstel voor een wet inzake digitale markten**

*(De volledige tekst van dit advies is beschikbaar in het Engels, Frans en Duits op de EDPS-website [www.edps.europa.eu](http://www.edps.europa.eu))*

(2021/C 147/04)

De Commissie heeft op 15 december 2020 een voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector (wet inzake digitale markten) bekendgemaakt. Het voorstel volgt op de mededeling “De digitale toekomst van Europa vormgeven”, waarin staat dat er wellicht aanvullende regels nodig zijn om te zorgen voor concurrentiedruk, billijkheid en innovatie en de mogelijkheid van toetreding tot de markt, alsmede voor publieke belangen die verder gaan dan concurrentie of economische overwegingen. In het voorstel worden ex-anteregels vastgesteld om ervoor te zorgen dat markten die worden gekenmerkt door grote platforms met significante netwerkeffecten (“poortwachters”) eerlijk en toegankelijk blijven.

Hiervoor worden in het voorstel bepalingen uiteengezet met betrekking tot de aanwijzing van poortwachters, waarbij rekening wordt gehouden met de gegevensgestuurde voordelen die onder meer verband houden met de toegang van de aanbieder tot en de verzameling door de aanbieder van persoonsgegevens; verplichtingen en verbodsbepalingen die op poortwachters van toepassing zijn; regels voor de uitvoering van marktonderzoeken; en bepalingen betreffende de uitvoering en handhaving van het voorstel.

In dit advies geeft de EDPS aan ingenomen te zijn met het voorstel, aangezien het streeft naar de bevordering van eerlijke en open markten en de eerlijke verwerking van persoonsgegevens. Al in 2014 heeft de EDPS aangegeven hoe wetgeving over concurrentie, consumentenbescherming en gegevensbescherming drie onlosmakelijk verbonden beleidsgebieden zijn in het kader van de onlineplatformeconomie. De EDPS is van mening dat de verhouding tussen deze drie gebieden aanvullend van aard zou moeten zijn, en geen verhouding waarbij het ene gebied het andere vervangt of zorgt voor spanningen tussen de gebieden.

De EDPS benadrukt in dit advies de bepalingen van het voorstel die tot effect hebben dat de concurrentiedruk van de markt wederkerig wordt versterkt en uiteindelijk ook leidt tot de controle van de betrokkene over diens persoonsgegevens. Dit is bijvoorbeeld het geval in artikel 5, onder f), dat het verbiedt om eindgebruikers te verplichten zich te abonneren op andere door de poortwachter aangeboden kernplatformdiensten; artikel 6, lid 1, onder b), waarin het eindgebruikers wordt toegelaten voorgeïnstalleerde softwaretoepassingen op de kernplatformdienst te verwijderen; artikel 6, lid 1, onder e), dat voorziet in een verbod voor de poortwachter om het vermogen van eindgebruikers om over te stappen naar andere softwaretoepassingen en diensten te beperken; en artikel 13 dat voorziet in de verplichting voor de poortwachter om bij de Commissie een door een onafhankelijke instantie gecontroleerde beschrijving in te dienen van alle technieken voor de profilering van consumenten die de poortwachter toepast op of tussen zijn kernplatformdiensten.

Tegelijkertijd doet de EDPS specifieke aanbevelingen om te helpen waarborgen dat het voorstel de AVG op doeltreffende wijze aanvult door de bescherming van de grondrechten en fundamentele vrijheden van de betrokkenen te vergroten en spanningen met de huidige gegevensbeschermingsregels te voorkomen. In dit verband beveelt de EDPS in het bijzonder aan om in artikel 5, onder a), van het voorstel te specificeren dat de poortwachter eindgebruikers een oplossing biedt voor eenvoudige en onmiddellijke toegankelijkheid voor toestemmingsbeheer; om het toepassingsgebied van de in artikel 6, lid 1, onder h), van het voorstel beoogde gegevensportabiliteit te verduidelijken; en om artikel 6, lid 1, onder i), van het voorstel opnieuw te formuleren zodat deze volledig overeenstemt met de AVG; en hij wijst op de noodzaak voor daadwerkelijke anonimisering en her-identificatietests bij het delen van gegevens over zoekopdrachten, clicks en weergaven in verband met gratis en betaalde zoekopdrachten die door eindgebruikers worden gegenereerd op de online zoekmachines van de poortwachter.

Daarnaast nodigt de EDPS de medewetgevers uit om te overwegen voor poortwachters minimumeisen inzake interoperabiliteit in te voeren en de ontwikkeling van technische normen op Europees niveau te bevorderen in overeenstemming met de geldende wetgeving van de Unie inzake Europese normering.

Tot slot beveelt de EDPS aan, onder andere voortbouwend op de ervaring met het Digital Clearinghouse, om in artikel 32, lid 1, te specificeren dat het raadgevend comité digitale markten ook vertegenwoordigers omvat van het EDPB, en roept hij in bredere zin op tot een geïnstitutionaliseerde en gestructureerde samenwerking tussen de relevante bevoegde toezichthoudende autoriteiten, waaronder de gegevensbeschermingsautoriteiten. Deze samenwerking moet in het bijzonder waarborgen dat alle relevante informatie kan worden uitgewisseld met de relevante autoriteiten, zodat zij aan hun aanvullende rol kunnen voldoen, terwijl zij optreden in overeenstemming met hun respectieve institutionele mandaten.

## 1. INLEIDING EN ACHTERGROND

1. Op 15 december 2020 heeft de Europese Commissie een voorstel vastgesteld voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector (wet inzake digitale markten) <sup>(i)</sup> (hierna: “het voorstel”).
2. Het voorstel volgt op de mededeling “De digitale toekomst van Europa vormgeven”, waarin staat dat er wellicht aanvullende regels nodig zijn om te zorgen voor concurrentiedruk, billijkheid en innovatie en de mogelijkheid van toetreding tot de markt, alsmede voor publieke belangen die verder gaan dan concurrentie of economische overwegingen. In de mededeling werd ook aangekondigd dat de Commissie ex-anteregels zou onderzoeken om ervoor te zorgen dat markten die worden gekenmerkt door grote platforms met significante netwerkeffecten die als poortwachters fungeren, eerlijk en toegankelijk blijven voor vernieuwers, bedrijven en nieuwkomers op de markt. <sup>(ii)</sup>
3. Volgens de toelichting bij het voorstel fungeren enkele grote platforms in de digitale sector steeds vaker als toegangspoort of “poortwachter” tussen zakelijke gebruikers en eindgebruikers. Deze poortwachters zijn stevig verankerd in de digitale markten, waardoor veel zakelijke gebruikers in sterke mate afhankelijk van hen zijn. Dit heeft ook negatieve gevolgen voor de betwistbaarheid van de betrokken kernplatformdiensten. In bepaalde gevallen leidt dit ook tot oneerlijk gedrag ten aanzien van deze zakelijke gebruikers <sup>(iii)</sup>.
4. Doel van het voorstel is op EU-niveau de meest ernstige gevallen van oneerlijke praktijken en zwakke betwistbaarheid in verband met deze zogenoemde “kernplatformdiensten” aan te pakken. <sup>(iv)</sup> Hiervoor:
  - worden in het voorstel de voorwaarden vastgesteld waaronder aanbieders van kernplatformdiensten moeten worden aangewezen als “poortwachter” (hoofdstuk II);
  - worden in het voorstel de praktijken uiteengezet van poortwachters die de betwistbaarheid beperken of oneerlijk zijn, door verplichtingen vast te stellen waaraan aangewezen poortwachters moeten voldoen en waarvan enkele nog nader kunnen worden gespecificeerd (hoofdstuk III);
  - wordt in het voorstel voorzien in regels voor de uitvoering van marktonderzoeken (hoofdstuk IV); en
  - bevat het voorstel bepalingen betreffende de uitvoering en handhaving van deze verordening (hoofdstuk V).
5. De EDPS is op 8 december 2020 informeel geraadpleegd over het ontwerpvoorstel voor een wet inzake digitale markten. De EDPS is verheugd over het feit dat hij zo vroeg in de procedure is geraadpleegd.
6. In aanvulling op het voorstel heeft de Commissie ook een voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten (wet inzake digitale diensten) en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG vastgesteld. In overeenstemming met artikel 42, lid 1, van Verordening 2018/1725 is de EDPS ook geraadpleegd over het voorstel voor een wet inzake digitale diensten, waarvoor een afzonderlijk advies wordt uitgebracht.

## 2. CONCLUSIES

In het licht van het voorgaande formuleert de EDPS de volgende aanbevelingen:

- specificeren dat het voorstel een aanvulling is op zowel Verordening 2016/679 als Richtlijn 2002/58/EG, en dat het voorstel geen specificatie of vervanging vormt van de verplichtingen van kernplatformdiensten in het kader van Verordening 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG;
- specificeren in artikel 5, onder a), van het voorstel dat de poortwachter eindgebruikers een gebruikersvriendelijke oplossing (voor eenvoudige en onmiddellijke toegankelijkheid) biedt voor toestemmingsbeheer in overeenstemming met Verordening 2016/679 en, in het bijzonder, het vereiste van privacy door ontwerp en privacy door standaardinstellingen zoals vastgesteld in artikel 25 van Verordening 2016/679;

- toevoegen van een verwijzing naar eindgebruikers in artikel 5, onder f), van het voorstel;
- verduidelijken van de omvang van de in artikel 6, lid 1, onder h), van het voorstel beoogde gegevensportabiliteit;
- opnieuw formuleren van artikel 6, lid 1, onder i), van het voorstel om de consistentie met de AVG te waarborgen, in het bijzonder rekening houdend met de definitie van “persoonsgegevens” in artikel 4, onder 1, van de AVG;
- versterken van de verwijzing in artikel 6, lid 1, onder j), van het voorstel door in een overweging te specificeren dat de poortwachter moet kunnen aantonen dat de geanonimiseerde gegevens over zoekopdrachten, clicks en weergaven toereikend zijn getest op mogelijke heridentificatierisico’s;
- toevoegen van een referentie naar eindgebruikers in artikel 10, lid 2, onder a), van het voorstel;
- opnieuw formuleren van artikel 11, lid 2, van het voorstel door “of” te vervangen door “en”;
- specificeren dat de gecontroleerde beschrijving door de Commissie op verzoek wordt gedeeld met de EDPB of in ieder geval de bevoegde toezichthoudende autoriteiten op grond van de AVG;
- specificeren in artikel 32, lid 1, dat het raadgevend comité digitale markten bestaat uit vertegenwoordigers van het Europees Comité voor gegevensbescherming, evenals uit vertegenwoordigers van de bevoegde autoriteiten van de lidstaten voor concurrentie, elektronische communicatie, audiovisuele diensten, toezicht op verkiezingen en consumentenbescherming;
- overwegen om voor poortwachters minimumeisen inzake interoperabiliteit in te voeren en de ontwikkeling van technische normen op Europees niveau te bevorderen in overeenstemming met de geldende wetgeving van de Unie inzake Europese normering;
- vormgeven aan een geïnstitutionaliseerde en gestructureerde samenwerking tussen de relevante bevoegde toezichthoudende autoriteiten, met inbegrip van gegevensbeschermingsautoriteiten. Deze samenwerking moet in het bijzonder waarborgen dat alle relevante informatie kan worden uitgewisseld met de relevante autoriteiten, zodat zij aan hun aanvullende rol kunnen voldoen, terwijl zij optreden in overeenstemming met het respectieve institutionele mandaat.

Brussel, 10 februari 2021.

Wojciech WIEWIÓROWSKI

<sup>(i)</sup> COM(2020) 842 final.

<sup>(ii)</sup> COM(2020) 67 final.

<sup>(iii)</sup> COM(2020) 842 final, blz. 1.

<sup>(iv)</sup> COM(2020) 842 final, blz. 2.